

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет аудіовізуального мистецтва

Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОГО АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ТА ВИРОБНИЦТВА**

ПРОГРАМА
та навчально-методичні матеріали
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за спеціальністю
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
галузь знань 02 «Культура та мистецтво»

**Освітньо-професійна програма
РЕЖИСУРА ТЕЛЕБАЧЕННЯ**

Харків, 2025

УДК 075.2:791.6](073)

A43

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 13 від 15.04.2025 р.)

Рецензенти:

Субота Є.В., кандидат культурології, старший викладач кафедри
кінотелережисури та сценарної майстерності

Коновалов Д.О., кандидат філософських наук, ст. викладач кафедри
фотомистецтва та операторської майстерності Харківської
державної академії культури

Укладач:

Черкасова Н.О., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри
кінотелережисури та сценарної майстерності

A43 **Актуальні проблеми сучасного аудіовізуального мистецтва та виробництва :** програма та навч.-метод. матеріали для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, які навчаються за спец. 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», галузь знань 02 «Культура та мистецтво», освітня програма «Режисура телебачення» / Міністерство культури та стратег. комунікацій, Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуального мистецтва, Каф. кінотелережисури та сценарної майстерності ; уклад. Черкасова Н. О. Харків : ХДАК, 2025. 21 с.

УДК 075.2:791.6](073)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЇХ ТЕМАТИКА	8
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ ТА ЇХ ТЕМАТИКА	12
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	17
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ	18
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	20

ВСТУП

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного аудіовізуального мистецтва та виробництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво». Курс викладається у 8 семестрі на 4 році навчання і є обов'язковою освітньої компонентою.

Програмою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного аудіовізуального мистецтва та виробництва» передбачено дослідження творчих й технологічних етапів створення аудіовізуального контенту, специфіки авторської діяльності від ідеї до реалізації, розгляд основних механізмів функціонування, тенденцій і перспектив аудіовізуальних практик в Україні та світі.

Обсяг дисципліни складає 90 год. (3 кредити ECTS), з них лекції – 10 год., практичні – 10 год., семінарські – 10 год., самостійна робота – 60 год.

Мета курсу полягає у розумінні фундаментальних та прикладних творчо-наукових основ аудіовізуальної творчості, аналізі актуальних питань розвитку сучасної аудіовізуальної культури, дослідження сучасних досягнень аудіовізуальної сфери.

Очікувані результати навчання:

- знати основні етапи становлення аудіовізуального мистецтва;
- досліджувати особливості різних видів аудіовізуального твору;
- вміти аналізувати трансформації сучасного контенту, соціуму доби нових аудіовізуальних технологій.
- розкрити сутність творчих, технічних, організаційних засад існування аудіовізуальної виробництва;
- застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем теорії, практики аудіовізуального мистецтва та виробництва;
- стежити за сучасними тенденціями у сфері аудіовізуальної творчості;
- аналізувати вплив сучасних технологій на формування новітніх форм сучасної аудіовізуальної естетики;
- вміти застосовувати отримані знання при вирішенні творчих завдань.

Форми навчальної роботи: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, самостійна робота студентів, консультації. Лекційні заняття мають інтерактивний пізнавально-прикладний характер. Практичні та семінарські заняття орієнтовані на аналіз проблем розвитку сучасної аудіовізуальної індустрії.

Передбачені методи навчання. Основними методами навчання виступають як традиційні методи викладання, так і методи, які забезпечують інноваційну модель проблемного навчання. У процесі роботи над теоретичним та практичним матеріалом курсу під час аудиторних занять застосовуються:

– пояснювально-ілюстративний метод – викладач пояснює основи теорії та практики режисерського фаху під час перегляду та аналізу фрагментів аудіовізуальних творів;

– репродуктивний метод – відтворення студентом того, що пояснив та показав педагог (сприяє формуванню знань, навичок і вмінь, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення);

– метод проблемного викладу – педагог не тільки формулює теоретичну або практичну проблему, а й пропонує спосіб її подолання за допомогою порівняння різних підходів і точок зору;

– частково-пошуковий – активний пошук рішення практичних та теоретичних задач (наприклад – визначення певного періоду) на основі загальноприйнятих методичних принципів;

– словесний метод – слово (розповідь, бесіда, дискусія);

– практичні методи: студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні завдання;

– наочні методи: джерелом знань є наочні приклади (ілюстрація).

Форми контролю

Вид контролю	Методи контролю
Поточний	моніторинг знань
Самостійна робота	перевірка самостійної роботи здобувачів
Підсумковий контроль	залік

Завданням *поточного контролю* рівня знань є перевірка вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, формування навичок самостійної роботи з текстами та спроможності їх осмислення та інтерпретації; навичок усної самопрезентації. Здійснюється під час аудиторних занять. На лекціях наприкінці пари може проводитися експрес-контроль. На *семінарах* оцінюються виступи за питаннями, що винесені на самостійну роботу, активність участі в диспутах, дискусіях тощо.

Проміжний (періодичний) контроль рівня знань передбачає перевірку виконаних протягом відповідних тем/модулів завдань самостійної роботи студентів та здійснюється під час проведення модульно-тематичних атестацій, які передбачає *індивідуальну* перевірку знань курсу, умінь і практичних навичок. Також *рубіжні* етапи контролю знань передбачені у формі усного опитування / бесіди / роботи на практичних заняттях, перевірки якості виконання завдань самостійної роботи студентів під час атестацій, тощо.

Підсумковий контроль виконується з метою оцінювання рівня знань, вмінь і

навичок, отриманих студентом упродовж семестру. Система підсумкового контролю передбачає оцінювання рівня знань всіх тем дисципліни.

Студент може ліквідувати семестрову академічну заборгованість на атестаційному / заліковому тижні (строго за взаємоузгодженим розкладом). У випадку не виконання студентом усіх передбачених робочою програмою форм поточного контролю він не отримує залік. У цьому разі процес ліквідації заборгованості відбувається відповідно до Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості викладачами вищої освіти ХДААК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_laz.pdf).

Оцінювання результатів навчання проводиться за 100-бальною шкалою. *Рейтинговий бал* є «комплексним показником успішності студента, який визначається сумою фактично набраних рейтингових балів за усіма передбаченими заліковими модулями семестру і дає кількісну характеристику стану поточних навчальних досягнень студента з цієї дисципліни», а тому **складається з суми балів з усіх видів навчальної роботи, отриманих упродовж семестру.**

Оцінювання поточного, проміжного контролю відбувається за наступними критеріями:

- якість виконання завдань самостійної роботи студентів;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу;
- розуміння, рівень засвоєння питань, що вивчаються;
- якість підготовки презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів, тощо.

Кількість балів за виконання навчальних завдань самостійної роботи та підсумкового контролю нараховується з урахуванням наступних критеріїв:

- самостійність виконання завдань,
- своєчасність;
- креативність.

Під час **заліку** здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за темами дисципліни.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1.

Еволюція аудіовізуального мистецтва

Тема 1. Основні історичні етапи розвитку аудіовізуальної культури і мистецтва.

Ключові віхи розвитку кінематографу. Становлення нового «візуального нарративу» в мистецтві авангарду. Перші десятиліття розвитку кіноіндустрії та кіноавангард. Виробництво аудіовізуального продукту: технологія та світогляд. Трансформації соціуму та їх вплив на розвиток аудіовізуальної культури та мистецтва. Основні історичні етапи розвитку аудіовізуальної культури і мистецтва в контексті специфіки виробництва.

Тема 2. Аудіовізуальне мистецтво в контексті соціокультурної ситуації другої половини XX ст.

Ключові віхи розвитку телевізійної індустрії. Синдром суб'єктивності в авторських екранних хронотопах. Автор в кінематографі та на телеекрані. Трансформації соціуму та їх вплив на розвиток аудіовізуального мистецтва. Альтернативні форми відеовиробництва. Субкультурне суспільство і субкультурний аудіовізуальний продукт.

Тема 3. Аудіовізуальне мистецтво у структурі сучасних мистецтв та його жанрово-видові форми.

Поява і розвиток відеоарту як новітнього прояву аудіовізуального мистецтва. Спецефекти / відеоефекти у кіно-, відеовиробництві. Множинність авторських концепцій в аудіовізуальному мистецтві другої половини XX ст. – початку XXI ст. Трансформація жанрово-видової структури аудіовізуального мистецтва на межі XX–XXI століть. Становлення дігiтального мистецтва у першій половині XXI століття.

Розділ 2.

Проблеми розвитку сучасної аудіовізуальної культури

Тема 4. Трансформації соціуму і їх вплив на розвиток аудіовізуального мистецтва.

Соціокультурні трансформації після Другої світової війни. Зміна соціальної структури в пострадянському суспільстві. Мейнстрім та артхаус як «дзеркало» трансформації соціуму. Сучасний стан і перспективи соціокультурних трансформацій в Україні.

Тема 5. Вплив цифрових технологій на індустрію аудіовізуального контенту.

Твір аудіовізуального мистецтва «в епоху його технічної відтворюваності». Зародження цифрового аудіовізуального мистецтва в 1960–70-х рр. «Синтез мистецтв» і діджитал-культура. Розвиток технологій і споживання

аудіовізуального контенту. Різні життєві цикли аудіовізуальних мистецтв. Теорія конвергентного контенту в сучасному дискурсі. Вплив глобальної цифрової культури на інтелектуальне й гуманітарно-культурне поле суспільства.

Тема 6. Основні тенденції розвитку аудіовізуальної культури.

Трансформація творчих практик: нові можливості, сучасні тенденції. Аудіовізуальна культура як складова креативної індустрії. Українське аудіовізуальне мистецтво в епоху Інтернету та соціальних мереж. Культура візуалізована, віртуалізована, інтерактивна, дифузна і повна непереборної невизначеності (складності, динамічності, непередбачуваності). Наочність, контекстність, індивідуалізація. Інтерактивність. Медіаграмотність особистості, розвиток аудіовізуальної культури. Розвиток цифрової культури українського суспільства.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Сучасні практичні заняття – це форма навчального заняття, при якій науково-педагогічний працівник організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом виконання спеціально сформульованих завдань та сприяє формуванню вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття мають важливе виховне та практичне значення і орієнтовані на вирішення наступних завдань:

- поглиблення, закріплення і конкретизацію знань, отриманих на лекціях, семінарах та в процесі самостійної роботи;
- розвитку умінь спостерігати та пояснювати явища, що вивчаються;
- формування практичних умінь і навичок, необхідних в професійній діяльності;
- розвитку самостійності (у структурі практичного заняття домінує самостійна робота студентів) тощо.

Програмою передбачено проведення практичних занять за основними темами курсу, а саме:

1. Перші десятиліття розвитку кіноіндустрії.
2. Зародження цифрового аудіовізуального мистецтва в 1960–70-х рр.
3. Спецефекти / відеоефекти у кіно-, відеовиробництві.
4. Розвиток технологій і споживання аудіовізуального контенту.
5. Розвиток цифрової культури українського суспільства.

Практичне заняття 1.

Перші десятиліття розвитку кіноіндустрії

Питання для обговорення:

1. Ключові віхи розвитку кінематографу.
2. Формування основних ланок кіноіндустрії.
3. Мистецько-культурологічні, ідейно-тематичні, художньо-естетичні аспекти становлення кінематографу.
4. Взаємовідносини в системі «режисер-фільм», «глядач-фільм».

Рекомендовані джерела інформації:

1. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
2. Нариси з історії кіномистецтва України / редкол.: В.Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнологія, 2006. 864 с.
3. Наумова Л. Авангардні пошуки українських кінооператорів 1920-х років // Українська кінооператорська школа: зб ст. Київ, «Кіно-Театр», 2020. 240 с.
4. Bordwell D., Staiger J., Thompson K. The Classical Hollywood Cinema: Film Style and Mode of Production to 1960. New York, 1985. 652 p.

Практичне заняття 2.

Зародження цифрового аудіовізуального мистецтва в 1960–70-х рр.

Питання для обговорення:

1. Поява експериментального кінематографу, зв'язок з розвитком технологій.
2. Критика класичного наративу.
3. Трансформація візуального образу.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Безклубенко С. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. Київ, 2004. 213 с.
2. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
3. Соломатова В. Специфіка аудіовізуального дискурсу в дигітальній культурі. *Питання культурології*. 201. Вип. 35. С. 68-76.
4. Robert C. Allen, Gomery Douglas. Film History: Theory and Practice. New York, San Francisco, 1985. 276 p.

Практичне заняття 3.

Спецефекти / відеоефекти у кіно-, відеовиробництві

Питання для обговорення:

1. Технології у кінематографі: від механічних до візуальних ефектів.
2. «Оскар» за спецефекти.
3. Візуальні стратегії в різних жанрово-видових формах.
4. Спецефекти в українському кінематографі.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Левченко О. Зміна парадигми аудіовізуальних мистецтв у ситуації експансії цифрових технологій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 2. С. 42-52.
2. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
3. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / Ін-т проблем сучасного мист-ва ; Акад. мистецтв України. Київ : ВХ [студіо], 2008. 187 с.
4. Шило О. Віртуальна реальність і перспективи реалізму // *Культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. Вип.18: Мистецтвознавство. Філософія*. Х., 2002. С. 81–87.

Практичне заняття 4.

Розвиток технологій і споживання аудіовізуального контенту

Питання для обговорення:

1. Конкуренція кінематографу і телебачення за глядача в середині ХХ ст.
2. Нові стратегії просування фільмів в умовах розповсюдження відео, різних видів телебачення.
3. Новий тип екрану в культурі ХХ ст.: відеомонітор, комп'ютерний екран, дисплей.
4. Трансформація жанрово-видової структури аудіовізуального мистецтва на межі ХХ–ХХІ століть.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Зубавіна І. Екранна культура: філософські інтенції сучасної теоретичної думки // *Художня культура. Актуальні проблеми: Зб. Наук. праць. Випуск II*. Київ:

АМУ, 2005. С. 59-74.

2. Мащенко І. Г. Міфи і реалії телерадіоефіру. Київ: вид-во Телерадіокур'єр. 2001. 288 с.

3. Міждисциплінарне пізнання закономірностей сучасного екранного дискурсу: зб. наук. пр. / Безручко О. В. та ін; відп. ред. Г. П. Чміль, І. В. Зубавіна. Київ, 2014. 239 с.

4. Оцифрування культурної спадщини та цифрові мистецькі проекти: до питання діджиталізації в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами 2018-2019 рр.) // Міністерство культури України, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, Інформаційний центр з питань культури і мистецтва. 2019. Вип. 12/5. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematik_ogliadi/2019/Digital19.pdf

Практичне заняття 5.

Розвиток цифрової культури українського суспільства

Питання для обговорення:

1. Цифрова культура – базова основа сучасної світової культури.
2. Різноманіття сучасних практик як показник фундаментальних змін в аудіовізуальній творчості.
3. Переосмислення класичних міждисциплінарних підходів у нових напрямках фундаментальних і стратегічних досліджень.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000-х. Київ : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
2. Безклубенко С. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. Київ, 2004. 213 с.
3. Ландяк О. «Аудіовізуальне мистецтво» як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2017. №1.* (вип. 36). С. 213- 223.
4. 8. Левченко О. Зміна парадигми аудіовізуальних мистецтв у ситуації експансії цифрових технологій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 2.* С. 42-52.
5. Соломатова В. Специфіка аудіовізуального дискурсу в дигітальній культурі. *Питання культурології. 201. Вип. 35.* С. 68–76.
6. Шило О. Віртуальна реальність і перспективи реалізму // *Культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. Вип.18: Мистецтвознавство. Філософія. Х., 2002. С. 81–87.*

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінар є ефективною формою організації навчання у вищій школі, оскільки органічно поєднується з лекціями, вирішує навчальну, розвивальну, діагностично-корекційну та контролюючу функції та дозволяє вирішувати такі дидактичні цілі, як

- поєднання лекцій із самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів;
- забезпечення системного повторення, поглиблення і закріплення знань за темою;
- розвиток навичок розумової праці, творчого мислення;
- розвиток уміння використовувати теоретичні знання на практиці;
- формування у здобувачів інтересу до науково-дослідної роботи;
- здійснення діагностики і контролю знань студентів, тощо.

Сучасний семінар – різновид практичного заняття, який передбачає самостійне опрацювання студентами окремих тем і проблем відповідно змісту навчальної дисципліни та обговорення результатів цього вивчення, представлених у вигляді тез, повідомлень, доповідей, рефератів тощо. З огляду на лаконічність курсу, програмою передбачено проведення традиційних (тематичних) семінарів та спецсемінарів, мета яких – зв'язок набутих знань з історії мистецтва із спеціальністю.

Програмою передбачено проведення семінарських занять за основними темами курсу:

1. Становлення нового «візуального наративу» в мистецтві авангарду.
2. Твір аудіовізуального мистецтва «в епоху його технічної відтворюваності».
3. Становлення дігiтального мистецтва у першій половині ХХІ століття.
4. Теорія конвергентного контенту в сучасному дискурсі.
5. Аудіовізуальна культура як складова креативної індустрії.

Семінарське заняття 1.

Становлення нового «візуального наративу» в мистецтві авангарду

Питання для обговорення:

1. Продукування і поширення фільму як культурного продукту.
2. Представники європейського (французького, німецького) й радянського авангарду: руйнація принципів традиційної наративності, змісту твору.
3. Формування нової кіноестетики, експерименти з формою у просторі широкого глядацького контенту.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
2. Нариси з історії кіномистецтва України / редкол.: В.Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнологія, 2006. 864 с.
3. Наумова Л. Авангардні пошуки українських кінооператорів 1920-х років // Українська кінооператорська школа: зб ст. Київ, «Кіно-Театр», 2020. 240 с.
4. Robert C. Allen, Gomery Douglas. Film History: Theory and Practice. New York, San Francisco, 1985. 276 p.

Семінарське заняття 2.
Твір аудіовізуального мистецтва
«в епоху його технічної відтворюваності»

Питання для обговорення:

1. Становлення мистецтв і практична фіксація.
2. Вплив нових методів репродукції на функції, естетичну цінність мистецтва.
3. Класичний кінематограф і його сприйняття, унікальність відчуття в певних обставинах.
4. Сучасні умови перегляду аудіовізуального контенту, їх вплив на сприйняття видовища.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Зубавіна І. Нові екранні технології: специфіка комунікативної дії. Віртуалізація світу як стратегія «нуль дистанції» . *Сучасне мистецтво. Вип. 1. К.: Акта, 2004. С. 246-241.*
2. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
3. Нариси з історії кіномистецтва України / редкол.: В.Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнологія, 2006. 864 с.
4. Bordwell D., Staiger J., Thompson K. The Classical Hollywood Cinema: Film Style and Mode of Production to 1960. New York, 1985. 652 p.

Семінарське заняття 3.
Становлення дігiтального мистецтва
у першій чверті ХХІ століття

Питання для обговорення:

1. Сучасне аудіовізуальне мистецтво і його інтерпретація «реальностей».

2. Поява медіа-арту як новітнього прояву аудіовізуального мистецтва.
3. Генеза сучасного комп'ютерного мистецтва.
4. Художньо-естетичні особливості комп'ютерного мистецтва.
5. Інтернет як ключова технологія інформаційної епохи.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000-х. Київ : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
2. Безклубенко С. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. Київ, 2004. 213 с.
3. Левченко О. Зміна парадигми аудіовізуальних мистецтв у ситуації експансії цифрових технологій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 2. С. 42-52.
4. Міждисциплінарне пізнання закономірностей сучасного екранного дискурсу: зб. наук. пр. / Безручко О. В. та ін; відп. ред. Г. П. Чміль, І. В. Зубавіна. Київ, 2014. 239 с.
5. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / Ін-т проблем сучасного мист-ва ; Акад. мистецтв України. Київ : ВХ [студіо], 2008. 187 с.
6. Соломатова В. Специфіка аудіовізуального дискурсу в дигітальній культурі. *Питання культурології*. 201. Вип. 35. С. 68–76.
7. Оцифрування культурної спадщини та цифрові мистецькі проекти: до питання діджиталізації в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами 2018-2019 рр.) // Міністерство культури України, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, Інформаційний центр з питань культури і мистецтва. 2019. Вип. 12/5. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2019/Digital19.pdf

Семінарське заняття 4.

Теорія конвергентного контенту в сучасному дискурсі

Питання для обговорення:

1. Конвергентність як основна ознака сучасних медіа.
2. Трансформаційні процеси в сучасній медіаіндустрії.
3. Впровадження особистісно-орієнтованого контенту як тренд сучасних медіа.
4. Трансформація конвергентності під час повномасштабного вторгнення.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Гресько О.В. Трансформація медійного контенту в умовах конвергенції ЗМК // URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/gresko_o._the_transformation_of_media_content_in_terms_of_convergence.pdf
2. Мудрак Лариса. Конвергентні медіа як наукова категорія та суб'єкт інформаційного простору // Вісник Національної академії державного управління. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2013-2-34.pdf>
3. Омелянюк І. В., Здольник М. І. Цифрове телебачення – технологічна революція в інформатиці на початку третього тисячоліття // Телерадіокур'єр. 2000. № 16. С. 81–84.
4. Проценко Д., Тупчієнко Д. Огляд підходів до регулювання нових конвергентних аудіовізуальних засобів масової інформації: міжнародний досвід». К., 2012. 112 с.
5. Сірінюк-Долгарьова К. Глобальний новинний дискурс: тенденції функціонування англomовних інтернет-медіа: монографія. К.: ЦВП, Запоріжжя: ЗНУ, 2012. С.69–72.

Семінарське заняття 5.

Аудіовізуальна культура як складова креативної індустрії

Питання для обговорення:

1. Поняття «творчість» та «креативність», зв'язок з економікою.
2. Етапи становлення поняття «креативні індустрії».
3. Історичний розвиток креативних індустрій.
4. Специфіка кінопродукції в системі економічних відносин.
5. Вплив креативної індустрії на гуманітарну сферу.
6. Креативні індустрії в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Зернецька О.В. Створення диджитального єдиного ринку для Європи (цивілізаційний прорив) // UA Foreign Affairs. 2017. №7. С. 40–44.
2. Зубченко С. Пріоритети забезпечення гуманітарної присутності України в світі. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень // URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111AZ_Zubchenko_01032019-d0628.pdf
5. Литвиненко О. Інституційні та правові проблеми збереження культурної спадщини. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень // URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111An_zap_Lytvynenko_02.2019-

dbc22.pdf

6. Оцифрування культурної спадщини та цифрові мистецькі проекти: до питання діджиталізації в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами 2018-2019 рр.) // Міністерство культури України, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, Інформаційний центр з питань культури і мистецтва. 2019. Вип. 12/5. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2019/Digital19.pdf

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Для оволодіння матеріалом курсу окрім аудиторної роботи значна увага приділяється самостійній роботі, яка є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Під час самостійної роботи передбачається:

- ознайомлення та конспектування навчальної літератури;
- перегляд фільмів різних жанрово-видових форм;
- робота з ілюстративним та відеоматеріалом;
- інші форми роботи (у тому числі й творчі).

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Опрацювання рекомендованої літератури за темами.
2. Перегляд знакових фільмів за темами.
3. Перегляд телевізійних проєктів за темами.
4. Ключові віхи розвитку кінематографу.
5. Виробництво аудіовізуального продукту: технологія та світогляд.
6. Основні тенденції розвитку аудіовізуальної культури.
7. Соціокультурні аспекти аудіовізуального творчості.
8. Розвиток технологій і споживання аудіовізуального контенту.
9. Розвиток аудіовізуальної культури: нові сенси, гуманітарна політика.
10. Українське аудіовізуальне мистецтво в епоху Інтернету та соціальних мереж.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ (в умовах дистанційного навчання)

РЕФЕРАТ є однією з можливих форм модульного (поточного) контролю знань під час дистанційного навчання. Студенту надається право обрати тему реферату зі списку тематики самостійної роботи (дивись попередній розділ). Реферати, як правило, готуються студентами упродовж семестру і, за умов дистанційного навчання, можуть бути (за згодою з викладачем) варіантом проміжного контролю знань з конкретної теми.

Структура реферату. Приблизний обсяг структурних частин контрольної роботи: титульний аркуш – 1 ар., зміст – 1 ар., вступ – 1 – 2 ар., текст основної частини за планом 5 – 7 ар., висновки (1 ар.), список використаних джерел (1 ар.).

Текст реферату. Реферат передбачає вільний вибір стилю тексту (науковий реферат, аналітичний огляд, доповідь, есе, стаття), що дозволяє студенту бути вільними у принципі побудови роботи, виборі ключових концепцій.

Починати роботу слід із визначенням змістовних особливостей теми. На даному етапі роботи бажаним є попереднє ознайомлення з обраною літературою та навчальними виданнями задля визначення основного кола проблем, після чого розробляється структура роботи, яка нотується у вигляді розгорнутого плану основної частини.

План має містити пункти, які семантично відтворюють зміст визначених студентом проблем, які в свою чергу можуть передбачати підпункти. Крім того, в плані мають бути відображеними усі інші структурні частини контрольної роботи, а саме – вступ, висновки, список використаних джерел та, за необхідності, додатки. Розроблений студентом план є змістом роботи, який розташовується одразу після титульного аркуша.

Роботу над текстом основної частини слід розпочати з ознайомлення та вивчення масиву джерел, які виступають інформативною основою реферату. При написанні реферату дозволяється використання інформації з навчальних чи профільних сайтів Інтернету, які обов'язково слід внести до списку використаних джерел, вписавши їх до загального алфавітного ряду (кожен з них повинен бути описаний за назвою ресурсу або документу).

Текст реферату обов'язково має містити посилання на відповідну літературу. Відсутність посилань в тексті сприймається при перевірці як відвертий плагіат, що тягне за собою відповідні наслідки (див. наведені нижче

критерії оцінювання). Наведення в тексті власної точки погляду на означену проблему має бути достатньо аргументованим.

Висновки, як обов'язкова частина реферату, повинні відбивати основні положення. Працюючи над ними слід пам'ятати, що це – чи не сама вагома частина роботи. Скупість висновків також доводить низький рівень опанування матеріалом, не достатнім зануренням в обрану тему.

Оформлення реферату має бути виконаним на належному рівні за встановленим зразком. Загальний обсяг реферату становить 8-10 аркушів (формат А 4; шрифт – Time New Roman; кегль – 12; параметри оформлення сторінки: верхній та нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 10 мм, інтервал між рядками – 1). Номери сторінок розташовуються у верхньому куті праворуч.

Рекомендована література

Обов'язкова

1. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000-х. Київ : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
2. Безклубенко С. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. Київ, 2004. 213 с.
3. Гресько О.В. Трансформація медійного контенту в умовах конвергенції ЗМК // URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/gresko_o._the_transformation_of_media_content_in_terms_of_convergence.pdf
4. Зернецька О.В. Створення диджитального єдиного ринку для Європи (цивілізаційний прорив) // UA Foreign Affairs. 2017. №7. С. 40–44.
5. Зубавіна І. Нові екранні технології: специфіка комунікативної дії. *Сучасне мистецтво. Вип. 1. К.: Акта, 2004. С. 246–241.*
6. Кракауер Зіґфрід. Від Калігарі до Гітлера – психологічна історія німецького кіна. Київ, 2009. 384 с.
7. Ландяк О. «Аудіовізуальне мистецтво» як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2017. №1. (вип. 36). С. 213–223.*
8. Левченко О. Зміна парадигми аудіовізуальних мистецтв у ситуації експансії цифрових технологій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 2. С. 42–52.*
9. Мащенко І.Г. Міфи і реалії телерадіоефіру. Київ: вид-во Телерадіокур'єр. 2001. 288 с.
10. Міждисциплінарне пізнання закономірностей сучасного екранного дискурсу: зб. наук. пр. / Безручко О. В. та ін; відп. ред. Г. П. Чміль, І. В. Зубавіна. Київ, 2014. 239 с.
11. Миславський В.Н. Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник. Харків : ТОВ Видавництво «Точка», 2024. 228 с.
12. Нариси з історії кіномистецтва України / редкол.: В.Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнологія, 2006. 864 с.
13. Наумова Л. Авангардні пошуки українських кінооператорів 1920-х років // Українська кінооператорська школа: зб ст. Київ, «Кіно-Театр», 2020. 240 с.
14. Зубченко С. Пріоритети забезпечення гуманітарної присутності України в світі. Аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень // URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111AZ_Zubchenko_01032019-d0628.pdf

15. Люлько А.О. Порівняльний аналіз становлення та розвитку новітніх медіа в США та Україні // Національний університет «Києво-Могилянська академія», Могилянська школа журналістики. URL: http://msj.ukma.edu.ua/images/uploads/textblog/08_10_Lulko_Andriy_dyplom2008.pdf
16. Машенко І. Г. Телевізійні аномалії. Мас-медійні історії в деталях. Київ: вид-во Телерадіокур'єр, 2005. 216 с.
17. Мудрак Лариса. Конвергентні медіа як наукова категорія та суб'єкт інформаційного простору // Вісник Національної академії державного управління. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2013-2-34.pdf>
18. Омелянюк І. В., Здольник М. І. Цифрове телебачення – технологічна революція в інформатиці на початку третього тисячоліття // Телерадіокур'єр. 2000. № 16.С. 81–84.
19. Організація телевізійного виробництва: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 6.050803 Акустотехніка/ В.С, Лазебний, В.М. Бакіко, О.О. Омелянець;КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 162 с.
20. Оцифрування культурної спадщини та цифрові мистецькі проекти: до питання діджиталізації в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами 2018-2019 рр.) // Міністерство культури України, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, Інформаційний центр з питань культури і мистецтва. 2019. Вип. 12/5. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2019/Digital19.pdf
21. Проценко Д., Тупчієнко Д. Огляд підходів до регулювання нових конвергентних аудіовізуальних засобів масової інформації: міжнародний досвід». К., 2012. 112 с.
22. Соломатова В. Специфіка аудіовізуального дискурсу в дигітальній культурі. *Питання культурології*. 201. Вип. 35. С. 68–76.
23. Шило О. Віртуальна реальність і перспективи реалізму // Культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. Вип.18: Мистецтвознавство. Філософія. Х., 2002. С. 81–87.
24. Bordwell D., Staiger J., Thompson K. The Classical Hollywood Cinema: Film Style and Mode of Production to 1960. New York, 1985. 652 p.
25. Robert C. Allen, Gomery Douglas. Film History: Theory and Practice. New York, San Francisco, 1985. 276 p.

Додаткова

26. Безгін І. Д. Мистецтво і ринок. Київ : ВВП «Компас», 2005. 544 с.
27. Вишеславський Г. А., Сидор-Гібелинда О. В. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва

України. Париж-Київ, 2010. 416 с.

28. Железняк С. Специфіка аудіовізуальної культури в мультимедійному просторі: звуковий аспект. Культура і мистецтво у сучасному світі. 2019. DOI:10.31866/2410-1915.20.2019.172449

29. Зубавіна І. Екранна культура: філософські інтенції сучасної теоретичної думки // Художня культура. Актуальні проблеми: Зб. Наук. праць. Випуск II. Київ: АМУ, 2005. С. 59–74.

30. Мащенко І. Г. Міфи і реалії телерадіоефіру. Київ: вид-во Телерадіокур'єр. 2001. 288 с.

31. Міждисциплінарне пізнання закономірностей сучасного екранного дискурсу: зб. наук. пр. / Безручко О. В. та ін; відп. ред. Г. П. Чміль, І. В. Зубавіна. Київ, 2014. 239 с.

32. Сірінюк-Долгарьова К. Глобальний новинний дискурс: тенденції функціонування англomовних інтернет-медіа: монографія. К.: ЦВП, Запоріжжя: ЗНУ, 2012. С.69–72.

33. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / Ін-т проблем сучасного мист-ва ; Акад. мистецтв України. Київ : ВХ [студіо], 2008. 187 с.

Інформаційні ресурси

ДетекторМедіа – URL: <https://detector.media>

Кіноіндустрія Німеччини –

URL:<https://www.deutschland.de/ru/topic/kultura/iskusstvo-i-arhitektura/kino>

Креативна Європа – <https://www.culturepartnership.eu/>

Культура і креативність – <https://www.culturepartnership.eu/ua/more-doc>

Міністерство цифрової трансформації України –

URL: <https://thedigital.gov.ua/>

Національний інститут стратегічних досліджень – URL: <https://niss.gov.ua>

Національна Рада України з питань телебачення і радіомовлення –

URL:https://www.nrada.gov.ua/claim_cat/tehnichni-problemy-yakist-sygnalu/

Німецька кінематека – www.deutsche-kinemathek.de

Німецька цифрова бібліотека –

<https://www.deutschland.de/ru/topic/kultura/kommunikacia-smi/nemeckaa-cifrovaa-biblioteka-online>

European Audiovisual Observatory –

URL: <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/>

Навчально-методичне видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОГО
АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ТА ВИРОБНИЦТВА**

ПРОГРАМА

та навчально-методичні матеріали
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за спеціальністю
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
галузь знань 02 «Культура та мистецтво»

**Освітньо-професійна програма
РЕЖИСУРА ТЕЛЕБАЧЕННЯ**

Укладач:

Черкасова Н.О.

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри кінотелережисури
та сценарної майстерності

Комп'ютерний набір: Н. Черкасова

Верстка: Н. Черкасова

Підписано до друку 15.04.2025 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. ____ Тираж 100. Зам № ____

ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК